

Suuren paaston valmistusviikot. Tuhlaajapojan sunnuntain jälkeisen viikon maanantai.

Päivän epistola

(1. Joh. 2: 18 – 3: 8, slaavilaisessa 1. Joh. 2: 18 – 3: 10 a)

”Lapseni, viimeinen aika on käsillä. Te olette kuulleet, että on tulossa Antikristus, ja niin onkin nyt monia antikristuksia ilmaantunut. Tästä me tiedämme, että viimeinen aika on käsillä. He ovat lähtöisin meidän joukostamme, mutta he eivät olleet meidän joukkoamme. Jos he olisivat kuuluneet meihin, he olisivat pysyneet keskuudessamme. Mutta täytyihän käydä ilmi, etteivät kaikki kuulu meihin. Te taas olette Pyhältä saaneet Hengen voitelun, ja kaikilla teillä on tieto. En minä kirjoitakaan teille sen vuoksi, ettette tuntisi totuutta, vaan siksi, että te tunnette sen ja tiedätte, ettei mikään valhe ole lähtöisin totuudesta. Kuka sitten on valehtelija, ellei se, joka kieltää Jeesuksen olevan Kristus? Sellainen ihminen on antikristus, niin Isän kuin Pojan kieltäjä. Joka kieltää Pojan, hänellä ei ole Isääkään, mutta joka tunnustaa Pojan, hänellä on myös Isä. Pysyköön siis teissä se, minkä jo alussa olette kuulleet. Jos se, minkä olette kuulleet alusta asti, pysyy teissä, tekin pysytte Pojassa ja Isässä. Ja tämän hän itse on meille luvannut: iankaikkisen elämän. Tämän minä olen kirjoittanut teille niistä, jotka tahtovat johtaa teitä harhaan. Teissä kyllä pysyy se voitelu, jonka olette Pyhältä saaneet, ettekä te tarvitse kenenkään opetusta. Hänen Henkensä opettaa teitä kaikessa ja on tosi, hänessä ei ole petosta. Niin kuin hän on teitä opettanut, niin pysykää hänessä. Niin lapseni, pysykää Kristuksessa, jotta hänen ilmestyessään voimme astua rohkeasti esiin emmekä joudu häveten väistymään hänen luotaan, kun hän saapuu. Kun tiedätte, että hän on vanhurskas, te myös käsitätte, että jokainen, joka noudattaa vanhurskautta, on syntyisin Jumalasta. Katsokaa, kuinka suurta rakkautta Isä on meille osoittanut: me olemme saaneet Jumalan lapsen nimen, ja hänen lapsiaan me myös olemme. Tästä syystä maailma ei meitä tunne, eihän se tunne häntäkään. Rakkaat ystävät, jo nyt me olemme Jumalan lapsia, mutta vielä ei ole käynyt ilmi, mitä meistä tulee. Sen me tiedämme, että kun se käy ilmi, meistä tulee hänen kaltaisiaan, sillä me saamme nähdä hänet sellaisena kuin hän on. Jokainen, joka näin panee toivonsa häneen, pitää itsensä puhtaana, niin kuin hän on puhdas ja pyhä. Jokainen, joka tekee syntiä, syyllistyy laittomuuteen, sillä synti merkitsee Jumalan lain rikkomista. Mutta te tiedätte, että Kristus, joka on synnitön, tuli ottamaan pois synnit. Syntiä ei tee kukaan, joka hänessä pysyy. Ei kukaan, joka tekee syntiä, ole häntä nähnyt eikä tunne häntä. Lapseni, älkää antako kenenkään johtaa itseänne harhaan. Joka tekee Jumalan tahdon, on vanhurskas, niin kuin Kristus on vanhurskas. Joka tekee syntiä, on Paholaisesta, sillä Paholainen on tehnyt syntiä alusta asti. Juuri sitä varten Jumalan Poika tuli maailmaan, että hän tekisi tyhjäksi Paholaisen teot. (Yksikään Jumalasta syntynyt ei tee

syntiä, sillä Jumalan siemen pysyy hänessä. Hän ei voi tehdä syntiä, koska on syntynyt Jumalasta. Tästä käy ilmi, ketkä ovat Jumalan, ketkä Paholaisen lapsia). ”

Tekstin alkusana on kirkkoslaavinkielisessä epistolassa poikkeuksellinen: ”lapseni”. Kreikkalaisessa tekstissä se on ”veljet”.

Tekstimme alku käsittelee Antikristusta, Kristuksen vastustajaa. Uudessa testamentissa tätä sanontaa käytetään vain Johanneksen kirjeissä. Matteus (Matt. 24: 24) ja Markus (Mark. 13: 22) käyttävät samasta asiasta ilmaisua ”väärä messias”. Kristuksen vastustajien ilmaantuminen kertoo, että lopun aika on käsillä. Tässä tuodaan esille myös se, että lopun aikana seurakuntalaisissa tapahtuu jakaantuminen, joka osoittaa, ketkä ovat oikeita kristittyjä. Antikristus tarkoittaa tässä yhteydessä väärin opettavia, harhaoppisia.

Ignatios Antiokialainen kirjoitti 100 -luvun alussa matkallaan kohti marttyyrikuolemaa efesolaisille: ”Viimeiset ajat ovat käsillä. Olkaamme sen tähden aralla mielellä ja pelätkäämme Jumalan kärsivällisyyttä, ettei se koituisi meille tuomioksi. Meidän on nimittäin joko pelättävä tulevaa vihaa tai sitten rakastettava käsillä olevaa armoa, valiten toinen tai toinen näistä kahdesta; kunhan meidät vain havaittaisiin oleviksi Kristuksessa Jeesuksessa tosi elämäksemme. Älkää mielykö mihinkään muuhun kuin tähän, minkä tähden minäkin kuljen kantaen kahleita, hengellisiä helmiä. Kunpa pääsisin ylösnousemukseen niiden kaunistamana teidän rukoustenne ansiosta ja kunpa osakseni aina tulisikin teidän rukouksenne, jotta minut havaittaisiin kuuluvaksi Efeson kristittyjen perintöosaan, niiden jotka aina olivat yhtä apostolien kanssa Jeesuksen Kristuksen voimassa.”

Kristityt ovat saaneet Pyhän Hengen, ja sen takia heillä on ”kaikki tieto”. Sana ”te” osoittaa, että Pyhän Hengen vastaanottaminen ei ole yksityinen tapahtuma, vaan sillä on merkitys koko Kirkolle. Tämä auttaa kuulijaa / lukijaa tunnistamaan kirjoittajan opetuksen oikeaksi. Kirjoittaessaan Isän ja Pojan kieltämisestä, kirjoittajalla on todennäköisesti mielessään kasteen yhteydessä tunnustettu usko (jokin varhainen uskontunnustus). Kristittyjen on pitäydyttävä siinä opetuksessa, minkä he ovat alussa kuulleet. Mutta pysyminen Kristuksessa on myös toimintaa, joka alkaa kasteesta ja jota ehtoollisyhteys vahvistaa. Näin toteutuu lupaus iankaikkisesta elämästä. Vierasta opetusta ei saa ottaa vastaan. Seurakuntalaisten on pysyttävä Kristuksessa, Hänen opetuksessaan. Jos ihminen hylkää apostolien opetuksen, hän joutuu pimeyteen. ”Hänen ilmestyessään” tarkoittaa viimeisen tuomion aikaa.

Kristus on samanaikaisesti sekä Jumala että ihminen. Jos me kiellämme Jeesuksen Kristuksena, me samalla kiellämme itseltämme pelastuksen. Jos me kiellämme Kristuksen, me samalla kiellämme Hänen Isänsä.

Seuraavaksi kirjoittaja siirtyy käsittelemään rakkautta, joka on Jumalan lapsien tunnusmerkki. Meistä on tullut Jumalan lapsia Hänen rakkautensa ja armonsa tähden. Tästä tulee kolme seurausta. Kristityt eivät kuulu siihen maailmaan, joka hylkäsi Kristuksen. Heitä ohjataan elämään pyhyudessa (vrt. myös Joh. 17: 17 – 19). Heillä on luottamus tulevaan pelastukseen (vrt. Joh. 17: 24).

Jumala loi ihmisen sanoen: ”Tehkäämme ihminen, tehkäämme hänet kuvaksemme, kaltaiseksemme” (1. Moos. 1: 26). Toteutuksesta todetaan: ”Ja Jumala loi ihmisen kuvankseen, Jumalan kuvaksi hän hänet loi, mieheksi ja naiseksi hän loi heidät” (1. Moos. 1: 27). Toteutuksessa ei mainita kaltaisuutta. Se on ihmiselle annettu tehtävä. Johannes kirjoittaa: ”Meistä tulee hänen kaltaisiansa”, tällä hän tarkoittaa Jumalan yhteyteen kasvamista, jumalallistumista, pyhittymistä. Se merkitsee samalla Jumalan syvempää tuntemista.

Seuraavaksi kirjoittaja tekee eron Jumalan lapsien ja Paholaisen lapsien välille. Jumalan lapsia ovat vanhurskaat, Jumalan tahtoa toteuttavat. Paholaisen lapset elävät laittomuudessa, he tekevät syntiä (eroavat Jumalasta). He eivät voi tuntea Jumalaa. ”Kristus, joka on synnitön, tuli ottamaan pois synnit” niiltä ihmisiltä, jotka ovat pysyneet Hänelle uskollisina (1. Joh. 1: 5 – 2: 2).

(”Yksikään Jumalasta syntynyt ei tee syntiä” näyttää olevan ristiriidassa kirjeen aikaisemman tekstin kanssa: kirjoittaja toteaa, ettei saa sanoa olevansa synnitön (1. Joh. 1: 8, 10). Taustalla on ajatus tapahtuneesta jumalallisesta valinnasta. Ajatuksena on, että kristitty ollessaan Jumalan lapsi, noudattaa sen mukaista vanhurskasta elämäntapaa rakastaen muita kristittyjä. Tässä vertaillaan niitä, jotka ovat Jeesusta vastaan eli Saatanan lapset ja todellisia Abrahamin lapsia, niitä, jotka iloitsevat Jeesuksessa (vrt. Joh. 8: 39). ”Jumalan siemen pysyy hänessä” tarkoittaa todennäköisesti Pyhää Henkeä (1. Joh. 2: 26 - 27) ja rakkautta muita kristittyjä kohtaan (Joh. 13: 35). Tämä on asia, joka erottaa kristityt muista.)

Päivän evankeliumi

(Mark. 11: 1 – 11)

”Siihen aikaan, kun Jeesus lähestyi Jerusalemia ja tuli Betfageen ja Betaniaan Öljymäen rinteelle, hän lähetti edeltä kaksi opetuslastaan ja sanoi heille: ”Menkää tuolla näkyvään kylään. Heti kun te

tulette sinne, te näette kiinni sidotun aasinvarsan, jonka selässä ei kukaan vielä ole istunut. Ottakaa se siitä ja tuokaa tänne. Jos joku kysyy, miksi te niin teette, vastatkaa, että Herra tarvitsee sitä mutta lähettää sen pian takaisin.” Opetuslapset lähtivät ja löysivät varsan, joka oli sidottu kujalle oven eteen. He ottivat sen. Paikalla olevat ihmiset kysyivät: ”Mitä te oikein teette? Miksi te viette varsan?” He vastasivat niin kuin Jeesus oli käkenyt, ja heidän annettiin mennä. He toivat varsan Jeesukselle ja heittivät vaatteitaan sen selkään, ja Jeesus nousi ratsaille. Monet levittivät vaatteitaan tielle, toiset taas lehviä, joita he katkoivat tienvarresta. Ja ne, jotka kulkivat hänen edellään ja perässään, huusivat: - Hoosianna! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä! Siunattu isämme Daavidin valtakunta, joka nyt tulee! Hoosianna korkeuksissa! Niin Jeesus saapui Jerusalemiin. Hän meni temppeliin ja katseli siellä kaikkea, mutta koska oli jo myöhä, hän lähti kahdentoista opetuslapsensa kanssa Betaniaan.”

Sama teksti löytyy Matteukselta (Matt. 21: 1 – 9), Luukkaalta (Luuk. 19: 28 – 38) ja Johannekselta (Joh. 12: 12 – 19).

Profeetta Sakarja kuvaa rauhanruhtinaan saapumisen Jerusalemiin (Sak. 9: 9). Hän tulee nöyränä ratsastaen aasilla. Sakarja myös kertoo suuren lopun ajan taistelun tapahtuvan Öljymäellä (Sak. 14: 4). Nyt evankeliumissa kerrotaan että nämä lopun ajat ovat toteutumassa ja keskeisin henkilö on Jeesus.

Betfage ja Betania olivat pieniä kyliä Jerusalemin lähellä. Jeesus lähetti kaksi opetuslastaan edellä olevaan kylään hakemaan varsan. Periaatteessa se voisi olla hevosenvarsakin, mutta yhteys edellä mainittuun Sakarjan tekstiin osoittaa varsan aasinvarsaksi. ”Herra” tarkoittaa tässä yhteydessä Jeesusta.

Jeesus oli aikaisemminkin käynyt Jerusalemissa, mutta Hän oli tehnyt sen osana muita pyhiinvaeltajia. Nyt Hänen tulonsa Jerusalemiin on julkinen tapahtuma. Hän tulee suorittamaan pelastusteon. Ihmisillä on mahdollisuus tehdä valinta, olla Hänen kanssaan tai Häntä vastaan. He voivat nähdä Hänessä toteutuvan profeettojen ennustuksen.

”Jeesus nousi ratsaille” kertoo Sakarjan ennustuksen täyttymisestä. Markuksen evankeliumi ei kerro, minkä puun lehviä levitettiin aasin varsan jalkojen alle, Johanneksen mukaan kyse oli palmuista (Joh. 12: 13). Kuninkaan vastaanottaminen laittamalla vaatteita tämän jalkojen alle löytyy myös Vanhasta testamentista. Tämä tapahtui Jehulle, jonka profeetta Elisan oppilas voiteli Israelin kuninkaaksi. Silloin sotaväen päälliköt laittoivat viittansa Jehun jalkojen alle (2. Kun. 9: 13).

Jeesus saapui Jerusalemiin ratsastaen aasilla, ei hevosella. Se on osoitus Hänen nöyryydestään. Samalla siinä voidaan nähdä vihjaus Hänen tehtävästään, Hän ei tullut poliittisena messiaana tuomaan Israelin valtiolle itsenäisyyttä, vaan nöyränä tuomaan pelastuksen kansalle. Ratsastaminen Jerusalemiin voidaan nähdä myös kuvauksena Hänen myöhemmästä tulostaan taivaalliseen Jerusalemiin yhdessä uskovaisten kanssa (vrt. Ilm. 21: 2).

”Hoosianna! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä!” on lainaus Psalmeista (Ps. 118: 25 – 26). Tätä tekstiä laulettiin juutalaisen pääsiäisjuhlan yhteydessä. Hoosianna tarkoittaa ”auta”, ”pelasta”. Tässä yhteydessä kyse on kuitenkin enemmän kunnioitusta osoittavasta tervehtimisestä. ”Siunattu isämme Daavidin valtakunta, joka nyt tulee!” ei ole heprealaisen kaanonin mukaisesta Raamatusta, mutta kyllä Septuagintan mukaisesta. Se kertoo Salomonin psalmissa 17 olevasta toivosta, että daavidillinen hallitsija palauttaa ja täydellistää Israelin kohtalon maan päällä. Varhaiset kristityt ymmärsivät tällä viitattavan Jeesukseen Kristukseen.

Pyhiinvaellusmatkan päämäärään (Jerusalemiin) tultaessa oli luonnollista käydä ensimmäiseksi matkan tärkeimmässä paikassa, Jerusalemin temppelissä. Markuksen mukaan oli myöhäinen päivän aika ja hänellä temppelin puhdistus on seuraavana päivänä.